

MLADI IN HAZARD

Zloženka z informacijami

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE
DIREKTORAT ZA JAVNO ZDRAVJE

imstra

Inštitut za mladinsko participacijo,
zdravje in trajnostni razvoj

Mestna občina
Ljubljana

RAZMIGAJMO MOŽGANE!

1. Katera od naslednjih stvari je najmanj verjetna, da se bo zgodila povprečnemu človeku:

- a) bo umrl v letalski nesreči
- b) bo umorjen
- c) bo zadel loto
- d) ga bo zadela strela

2. Katera od naslednjih kombinacij številčk ima večjo možnost za dobiček na lotu?

- a) 1,2,3,4,5,6
- b) 14,43,5,32,17,47
- c) Obe kombinaciji imata isto možnost

3. Koliko sreče imaš? Če bi tvoje ime napisali na listič in ga skupaj z devetnajstimi drugimi dali v klobuk in potem izvlekli eno ime, koliko možnosti je, da bi bilo ime tvoje?

- a) Enaka možnost kot katerokoli drugo ime
- b) Manj verjetno kot katerokoli drugo ime
- c) Bolj verjetno kot katerokoli drugo ime

4. Kateri igralni avtomat ima večjo možnost, da bo izplačal dobiček?

- a) Avtomat, ki ni izplačal ničesar že več kot en mesec
- b) Avtomat, ki je izplačal dobiček pred eno uro
- c) Možnost dobitka na obeh avtomatih je ista

5. Trenutno ti gre pri stavah zelo dobro: vrgel/la si kovanec petkrat zaporedoma in vsakič pravilno uganil da bo padla cifra. Kakšna je možnost, da bo padla cifra tudi pri naslednjem metu?

- a) 50 %
- b) Več kot 50 %
- c) Manj kot 50 %

Odgovore lahko najdeš na zadnji strani zloženke!

ALI SI VEDEL ...?

1 PRI NAS PA TEGA ŽE NI!

Problematično igranje na srečo je v svetu veliko bolj pogosto kot zasvojenost z alkoholom. Približno 4 – 6 % slovenskih dijakov je zasvojenih z igrami na srečo, še dodatnih 10 – 14 % pa je v območju povečanega tveganja, da postanejo zasvojeni.

2 ON JE PAMETEN, ON NE MORE BITI ZASVOJEN

Nikola Tesla, zelo pomemben izumitelj, je postal zasvojen z igrami na srečo, zaradi česar je izgubil ves denar za šolnino, se izpisal iz šole in doživel živčni zlom. Študija ni dokončal.

3 JAZ BOM ZAGOTOVO ZMAGAL!

Verjetnost zadetka na jackpotu nikoli ni večja od 1 proti milijon, pri največjih igrah pa je tudi do 1 proti 50 milijonov. Pri igri LOTO je možnost zadetka celo 1 proti 77 milijonov!

4 ATI, A STAVIŠ?!

Tretjina mladih je prve igre na srečo za denar odigrala na lastno pobudo, tretjina skupaj s starši ali drugimi sorodniki, le tretjinski delež pa se nanaša na vrstnike in druge dejavnike. 40 % vseh problematičnih igralcev je svojo prvo igro na srečo odigralo še pred dopolnjenim 11. letom.

5 DENAR PRINAŠA SREČO

Več kot 90 odstotkov zmagovalcev na lotu ima po desetih letih manj premoženja, kot so ga imeli pred dobitkom, v ZDA pa naj bi 65 odstotkov dobitnikov milijonskih vsot bankrotiralo že po 15 letih.

6 JOŽI, EN SENDVIČ PROSIM!

Sendvič je izumil John Montagu, grof kraja Sandwich, ki je bil tako zasvojen z igrami na srečo, da si ni hotel vzeti časa za kosilo. Zahteval je, da mu prinesejo jed, ki jo lahko je z eno roko in tako so mu prinesli meso med dvema rezinama kruha.

7 EH, TO PA JA NI NIČ RESNEGA

Ljudje, pri katerih je opazno problematično igranje na srečo, bodo v življenju bolj verjetno trpeli zaradi težav v duševnem zdravju ali zaradi zlorabe različnih substanc. Raziskave so pokazale tudi, da ima 75% hazarderjev težave s prekomernim pitjem alkohola, 38% jih zlorablja droge, 60% pa jih je zasvojenih z nikotinom.

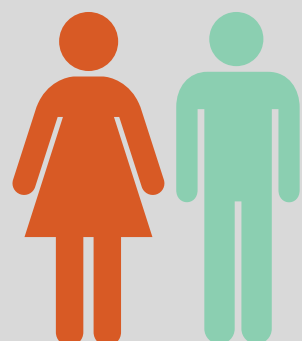

8 SAJ SE DRŽAVA BORI PROTI TEMU

Igre na srečo so industrija z milijardami dolarjev dobička. V Ameriki igranje na srečo prinaša dobiček 40 milijard dolarjev na leto. Samo Las Vegas prinaša skoraj 10 milijard dolarjev letno.

9 MOŠKI PROTI ŽENSKAM

Moški 7,5-krat pogosteje postanejo problematični igralci na srečo kot ženske.

10 SAJ TO SO VEDNO POČELI ...

Igre na srečo so bolj dostopne kot kadarkoli v zadnjem stoletju (ali kadarkoli v zgodovini). Prav tako so v preteklosti igre na srečo predstavljale obliko razvedrila, zdaj pa so se razvile v dobičkonosen posel.

ZDAJ VEM!

Igre na srečo

KAJ JE HAZARDIRANJE?

Igra na srečo ali hazardiranje je igranje za denar, navadno s kartami, kockami, ruleto ali drugo pripravo, ki ni predvidljiva ali ne vodljiva. Izid igre je v veliki meri odvisen od naključja (sreče) in zelo malo ali nič od sposobnosti ali veščine igralca. Igre na srečo vključujejo tudi stave na loteriji, igranje lota in športne napovedi, pa tudi večino dejavnosti, kjer ena oseba tvega vložek v negotov dogodek, druga oseba pa ponuja nagrado ob njegovem uspehu.

MEHANIZEM IGER NA SREČO

Upoštevati moramo osnovni interes prireditelja, to je njegov zaslužek. Ker se pri igrah na srečo ne ustvarja nobena nova vrednost, lahko zaslužek prireditelja izhaja le iz razlike med prejetimi vplačili in izplačili pri posamični igri. Za dobiček poskrbi matematični model igre, ki na dolgi rok zmeraj deluje v korist igralnice. Ta prednost se meri v majhnih odstotkih, ki pa na dolgi rok poskrbijo, da je igralništvo ena najbolj profitabilnih dejavnost na planetu in da je zato za organiziran kriminal podobno privlačna kot so prostitucija, orožje ali droge. To majhno razliko v korist kazina imenujemo "prednost hiše".

PREDNOST HIŠE

Izražena je v odstotkih in se lahko od igre do igre zelo spreminja, pri igralnem avtomatu lahko znaša npr. 10 odstotkov. Če stavite na avtomatu na igro 1 evro, to dolgoročno gledano pomeni, da boste za vsako takšno stavo plačali po 10 centov. Igralnice v svojih prostorih prirejajo le take igre, pri katerih ima hiša vnaprej zagotovljeno začetno prednost (house edge). Ti odstotki se na prvi pogled lahko zdijo majhni, toda prednost hiše poskrbi za to, da se nikoli ne more zgoditi, da bi redni igralci na dolgi rok več zaslužili kot pa izgubili.

POSLEDICE IGRANJA NA SREČO

Igranje na srečo je lahko dejavnost, ki lahko ima za posameznika velike finančne, družbene in zdravstvene posledice. V praksi to pomeni, da lahko zaigrajo ves denar ali imajo zaradi tega uničene osebne odnose. Nekateri pa razvijejo tudi duševne motnje, kot so depresija ali anksioznost, ki lahko vodijo v smrt. Problematično igranje na srečo pa vpliva tudi na njegove najbližje. Družine so pogosto žrtve psihičnega in fizičnega nasilja, stresa ali nadlegovanja. Neredke so tudi ločitve. V stroki so si enotni, da ima problematično igranje ene osebe negativni vpliv še na nadaljnjih pet do deset oseb.

ZDRAVLJENJE V SLOVENIJI

ZZZS NE KRIJE STROŠKOV ZDRAVLJENJA, ZATO MORAJO LOKALNE SKUPNOSTI SAME POISKATI FINANCIRANJE TEH PROGRAMOV. NAJVEČ JIH POKRIJEJO RAVNO POVZROČITELJI: PONUDNIKI IGER NA SREČO. SKUPAJ NAJ BI NA OSEBO CENA ZDRAVLJENJA ZNAŠALA OKOLI 66 000 €.

PRAVILNI ODGOVORI

1. C)

Pri klasičnem lotu je verjetnost, da igralec zadene sedmico, ena proti 15 milijonov, pri eurojackpotu, ki ga organizira 32 prirediteljev iz 16 držav, pa je možno vplačati več kot 95 milijonov različnih kombinacij. Verjetnost, da boste umrli v letalski nesreči, je 1 proti 7200, kar je enako kot verjetnost, da vas bo sedemkrat zadela strela. Obe možnosti sta torej mnogo bolj verjetni kot možnost dobitka na loteriji. Verjetnost, da boste umorjeni, pa je približno 1 proti 16 000.

Ali še verjamete, da boste zadeli na lotu, če ga dovolj dolgo igrate?

2. C)

Igralni avtomati ne vedo, da je eno od zaporedij smiselno urejeno, drugo pa ne – takšni logiko imamo le ljudje. Prav zaradi tega mislimo, da avtomat nikoli številke ne bo uredil v urejeno zaporedje, a v resnici je avtomatu vseeno, kako so števila razporejena. Prav zaradi tega imata obe zaporedji popolnoma enake možnosti, da se pojavita.

3. A)

Vlečenje listkov z imeni lahko primerjamo s frnikulami. Če imamo v vreči 19 belih frnikul in eno rdečo (ki predstavlja listek s prav tvojim imenom), je verjetnost, da z roko naključno izvlečemo rdečo frnikulo, izražena z razmerjem 1 proti 20. Kadarkoli izvlečemo belo frnikulo, smo izgubili in frnikulo vrnemo v vrečo. Vrečo pretresemo in ponovno sežemo vanjo. Zopet smo izvlekli belo frnikulo in izgubili. Ne glede na število poskusov je naša možnost uspeha zmeraj enaka. Pogosto si ljudje rečejo: slej ko prej moram zmagati! A to žal ne drži.

4. C)

Po enakem principu kot pri žrebanju frnikul deluje tudi igralni avtomat, vendar je v vreči nešteto belih frnikul in ena sama rdeča. Možnost glavnega dobitka se spreminja in je odvisna od vrste avtomata, števila avtomatov, prireditelja itd. Verjetnost zadetka nikoli ni nižja od 1 proti milijon, pri najvišjih pa je tudi do 1 proti 50 milijonov. Za mnoge igralce je značilno, da dolge ure igrajo na istem avtomatu. Čeprav ves čas konstantno izgubljujejo, se od avtomata nočejo ločiti. Prepričani so namreč, da bo njihov avtomat slej ko prej pričel izplačevati večje dobitke, mogoče tudi jackpot.

5. A)

Igre na srečo temeljijo na konceptu, da je izid v posamezni igri posledica naključja. Mnogi igralci so tako prepričani, da če igrajo dovolj dolgo, bodo slej ko prej zmagali. Igralci ne razumejo, da ločeni dogodki nimajo med seboj prav nobene povezave. Če vržemo v zrak kovanec, imamo 50 % možnosti, da bo padla glava in 50%, da bo padlo število. Ko vržemo kovanec v zrak še drugič, je verjetnost, da pade ena ali druga stran kovanca, ponovno izražena s 50/50. Vsakokratni met kovanca je neodvisni dogodek, tudi če je kovanec pred tem desetkrat zapored padel na isto stran.

Za primerjavo pa še nekaj številke. Vas zanima, kako verjetno je, da ...:

... boste uspeli v Hollywoodu? 1 proti 1,5 milijona.
... bosta vaša otroka siamska dvojčka? 1 proti 200 000.
... postanete profesionalni športnik? 1 proti 22 000.
... vas ubije meteorit iz vesolja? 1 proti 700 000.
... vas ubije kokos, ki pade s palme? 1 proti 250 milijonov.

... vas zadane strela, medtem ko se utapljate? 1 proti 183 milijonov.
... umrete zaradi pika čebele? 1 proti 80 000.
... dobite identične trojčke? 1 proti milijon.
... opica na računalnik napiše besedo »sreča«: 1 proti 12 milijonov.
... najdete štiriperesno deteljico? 1 proti 10 000.